

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“

ПРАВНО-ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

Катедра „Публичноправни науки“

2700 Благоевград, ул. Иван Михайлов 66; 073 / 88 55 01; info@swu.bg; www.swu.bg

ИНФОРМАЦИОНЕН ПАКЕТ НА ДОКТОРАНТСКО ОБУЧЕНИЕ

НАУЧНА ОБЛАСТ: **3. СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ И ПРАВНИ НАУКИ**

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ: **3.6. ПРАВО**

ДОКТОРСКА ПРОГРАМА: **КОНСТИТУЦИОННО ПРАВО**

ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН: **ДОКТОР**

НИВО ПО НКР: **8**

ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ: **ИЗСЛЕДОВАТЕЛ**

СРОК НА ОБУЧЕНИЕ: **3 /три / или 4 /четири/ ГОДИНИ**

ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ: **РЕДОВНА / САМОСТОЯТЕЛНА/
ЗАДОЧНА**

АНОТАЦИЯ

Образователната и научна подготовка на докторанти по докторска програма „Конституционно право“ има за основна цел изграждането на учени, способни да генерират нови теоретични знания, задълбочено да анализират нормативните актове, да оценяват тяхното практическо приложение и да участват в усъвършенстването на конституционната юриспруденция.

Чрез методите на обучение се осигурява разширяване на фундаменталната теоретико-професионална подготовка и разработване на дисертационен труд по актуален проблем на конституционната наука и конституционната юриспруденция в съответствие с високите съвременни изисквания и необходимостта от непосредствено обвързване на доктрината с конкретните потребности на юриспруденцията като се подготвят учени, способни задълбочено да анализират нормативните актове, да оценяват тяхното практическо приложение и да участват в усъвършенстването на конституционноправните отношения при регламентирането им.

Една от основните задачи в процеса на обучение е свързана с практическото значение и приложение на научните изследвания, които се разработват от докторантите. Постепенно се изграждат умения и способности в подготвящите се докторанти да изследват актуални проблеми на Конституционното право, на материята, свързана с функциите и правомощията на висшите политически органи, тяхната структура и организация на дейност, както и взаимоотношенията между тях. Извършването на научно обосновани изводи предполага задълбочено познаване и правилно ориентиране в текущата конституционноправна научна литература и конституционна практика, анализ на юриспруденцията на Конституционния съд, респ. на съдебната практика и възможност за извършване както на историко-правен анализ на българското законодателство, така и на сравнително-правен анализ с чуждестранни законодателства.

Докторантите по Конституционно право се обучават в традиционните форми - редовна форма, задочна форма и на самостоятелна подготовка.

Подготовката на докторантите се реализира чрез регламентираните в учебния план на докторската програма по Конституционно право и утвърдените в индивидуалните работни планове задължителни и избираеми учебни дисциплини. Освен задължителните учебни дисциплини „Конституционна право“, „Методология и методика на правните изследвания“, „Английски език“ и „Подготовка и управление на проекти“, докторантите могат да избират между учебните дисциплини „Общо учение за държавата“, „Избирателно право и избирателни системи“, „Парламентарно право“, „Сравнително конституционно право“, „Организация на правосъдието и правозащитните институции“ и „Етика на научните изследвания“.

Обучението на докторантите включва следните **дейности**:

1. Научно-изследователска дейност, включително участие в научно-изследователски проекти.
2. Посещение и участие в учебни дисциплини (лекции, семинари и др.)
3. Преподавателска и експертна дейност, участие в научни форуми (национални и/или международни).
4. Участие в административната дейност и академичния живот на обучаващото звено.
5. Полагане на изпити, предвидени в индивидуалния работен план.
6. Разработване и защита на докторска дисертация.

В процеса на обучение докторантите по Конституционно право в съответствие с Националната квалификационна рамка на Република България:

- усвояват методиката на научните изследвания и нейното прилагане през призмата на конкретния научно-практически проблем;

- изграждат компетентност за детайлно разбиране на методите, прилагани за научни изследвания и сложни академични проучвания;
- формират умения за използване на научния апарат;
- изграждат умения за търсене, извеждане и анализ на научните и практически проблеми и умения да формулират информирани преценки по сложни въпроси в областта на Конституционното право, както и да представят идеите и заключенията си ясно и аргументирано пред специалисти и неспециалисти;
- формират умения за прилагане на научен подход и използване на научен инструментариум в изследователската работа;
- усвояват знания по методика на преподаване на юридически дисциплини, формират специални знания и умения за работа с различни информационни източници и придобиват висока компютърна грамотност и езикова подготовка, ориентирани към осигуряване на личната информационна осведоменост и улесняване на професионалните контакти с учени и преподаватели от други държави;
- придобиват специализирани и систематизирани знания за извършване на критичен анализ и за синтезиране на нови идеи;
- развиват способност за разширяване и изменение на съществуващите знания в областта на Конституционното право, както и неговото взаимодействие с други отрасли от областта на правото.

РАЗДЕЛ I.

ОБРАЗОВАТЕЛНА ДЕЙНОСТ

(ТЕОРЕТИЧНА ПОДГОТОВКА НА ДОКТОРАНТИТЕ ПО КОНСТИТУЦИОННО ПРАВО)

I. Задължителни дисциплини:

Докторантите по Конституционно право задължително изучават задълбочено учебните дисциплини „Конституционно право“, „Методология и методика на правните изследвания“, „Английски език“ и „Подготовка и управление на проекти“. Подготовката на докторантите в тези учебни дисциплини включва самостоятелна подготовка, посещение на лекции и семинари и други. Завършването на дисциплините става с полагането на изпит пред преподавателя или пред комисия с участието на научния ръководител.

Изучаването на учебната дисциплина „Конституционно право“ е абсолютно необходима част от професионалната подготовка на докторантите, а знанията, придобити в тази област, са полезни за всички юристи както в практиката, така и в теорията. Оценката от изпита се докладва пред съвета на катедра „Публичноправни науки“ и се включва в отчетните документи по изпълнението на индивидуалния работен план на докторанта.

II. Избираеми дисциплини:

Докторантите по Конституционно право в хода на обучението си могат да избират един от следните учебни дисциплини - „Общо учение за държавата“, „Избирателно право и избирателни системи“, „Парламентарно право“, „Сравнително конституционно право“, „Организация на правосъдието и правозащитните институции“ и „Етика на научните изследвания“. Подготовката на докторантите в тези дисциплини включва самостоятелна подготовка, посещение на лекции и семинари и други. Завършването на дисциплината става с изпит пред комисия с участието на научния ръководител съобразно индивидуалния работен

план, като оценката от изпита се докладва пред съвета на катедра „Публичноправни науки” и се включва в отчетните документи по изпълнението на индивидуалния работен план на докторанта.

Методи на обучение и оценяване и език на преподаване:

Обучението е изцяло съобразено с действащото законодателство и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“. Обучението се осъществява посредством лекции и самостоятелна подготовка на докторантите. Преподавателят дава разяснения на докторантите относно материята на изучаваната учебна дисциплина, нормативната уредба, необходимата за подготовката научна литература, възникнали в процеса на самостоятелната работа въпроси, свързани с изучаваната материя, обсъждане и решаване на практически казуси.

Езикът на преподаване е български език.

По време на обучението си докторантите следва да задълбочат теоретичните и практическите си познания по изучаваните дисциплини.

РАЗДЕЛ II. НАУЧНА ДЕЙНОСТ

(ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ НА ДОКТОРАНТИТЕ ПО ПОДГОТОВКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД И ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С НАУЧНОТО РАЗВИТИЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ)

В хода на научната си подготовка и разработването на дисертационния труд докторантите по Конституционно право:

1. участват в семинарни занятия и обсъждане на дидактически проблеми;
2. изготвят доклади (по тематиката на дисертационната разработка и извън нея, но в областта на докторската програма) за научни прояви, дискусии, конференции, кръгли маси и др.;
3. участват в разработването и изпълнението на научно-изследователски проекти;
4. участват в заседанията на катедра „Публичноправни науки” при обсъждане на дискуссионни въпроси с теоретична и практическа насоченост;
5. извършват изследователска работа при подготовката на дисертационния си труд;
6. запознават се периодично с актовете на Народното събрание, Министерския съвет, Президента, Конституционния съд, Омбудсмана, държавни, областни и общински органи;
7. запознават се с новите тенденции и изменения в Правото на Европейския съюз и динамиката в промените на вътрешното законодателство, както и с юриспруденцията на Конституционния съд на Република България и съдебната практика на Върховния административен съд на Република България;
8. анализират необходимостта и възможностите за промени във вътрешното законодателство.

Основните научно-изследователски дейности, част от подготовката на дисертационния труд, са:

- формулиране на проблема на научното изследване и разработване и представяне на научен тезис;
- извършване на библиографска справка и систематизиране на литературните източници;
- описание и систематизиране на предхождащите изследвания в областта на

дисертационната тема;

- поставяне на цели и задачи на изследването, както и избиране на метод за провеждане на изследването и методика, която ще се използва;
- разработване на обосновка на избраните методи и методики за провеждане на изследването;
- разработване на идеен проект за дисертационен труд;
- обсъждане на проект за дисертация в два етапа;
- представяне на концепция и инструментариум на изследването;
- изследователска дейност – изготвяне и публикуване на студии, статии или научни съобщения;
- участие в научно-изследователски проекти.

Докторантите по докторска програма „Конституционно право” могат да извършват и **учебно-методическа и педагогическа дейност** – водене на семинарни занятия, проверка на курсови работи, изготвяне на рецензии на дипломни работи и др. В хода на изпълнение на тези дейности, докторантите усвояват методи и техники за преподаване и оценка на изпитни работи.

Финалната част от научната подготовка на докторантите е въвеждането в процедурите по защита на дисертацията пред научно жури по докторска програма „Конституционно право” и подготовка за защита.

Конституционно право

ECTS кредити: 10

Хорариум: 90 аз/210 сп

Форма на оценяване: изпит

Статут на дисциплината: задължителна

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

катедра "Публичноправни науки"

Правно-исторически факултет

Лектори: проф. д.н. Георги Петков Близнашки, катедра "Публичноправни науки",

Правно-исторически факултет

доц. д-р Борислав Цеков, катедра "Публичноправни науки", Правно-исторически факултет

гл. ас. д-р Весела Мирчева, катедра „Публичноправни науки“, Правно-исторически факултет

ас. Стоян Васев, катедра "Публичноправни науки", Правно-исторически факултет

Анотация:

Конституционното право представлява основа за всички клонове на правото, като дава основополагащите принципи на цялата правна система. Дисциплината изяснява конституционните основи както на политическата, така и на икономическата система на Република България. Изучават се основните начала за организация и функциониране на публичната власт и гражданското общество, въз основа на които тя се осъществява пряко и представително, организира се модерната държава, а България се развива като конституционна правова държава с парламентарно управление в условията на плуралистична демокрация. В тази връзка подробно се разглеждат формите на пряка демокрация, правният режим на политическите партии, конституционните основи на гражданското общество и икономическия живот, системата от държавни органи, както и конституционните принципи за тяхната организация и дейност. Акцентира се и върху

конституционния статус на гражданите, като освен правния институт на българското гражданство детайлно се изучават основните права и свободи на човека и гражданина, както и конституционните задължения на гражданите и гаранциите за тяхното осъществяване. Анализират се висшите политически институции, техните функции и правомощия, актовете им, организацията и редът им на дейност, както и взаимоотношенията и взаимодействия помежду им.

Методика и методология на правните изследвания

ECTS кредити: 5

Хорариум: 45 аз/105 сп

Форма на оценяване: изпит

Статут на дисциплината: задължителна

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

катедра "Публичноправни науки"

Правно-исторически факултет

Лектори: доц. д-р Манол Станин,

катедра „Гражданскоправни науки“,

Правно-исторически факултет

Анотация:

Учебната програма е разработена чрез представяне основите на методиката и методологията на научните изследвания, както и информационното осигуряване при научните изследвания. Дисциплината има за цел да предложи на докторантите възможности за по-задълбочени, целенасочени и добре структурирани научни изследвания. Представят се етапите на научноизследователската дейност и се подпомага по-добрата организация на работния процес.

Подготовка и управление на проекти

ECTS кредити: 5

Хорариум: 15 аз/135 сп

Форма на оценяване: изпит

Статут на дисциплината: задължителна

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

катедра "Публичноправни науки"

Правно-исторически факултет

Лектори: доц. д-р Иван Тодоров,

катедра „Финанси и отчетност“,

Стопански факултет

Анотация:

Курсът по дисциплината "Подготовка и управление на проекти" запознава докторантите с основните аспекти при разработването на проекти, които се явяват основа за организацията и управлението на проекти при кандидатстване по програмите на Европейския съюз. Докторантите получават задълбочени знания за ефективното разработване на проекти, управленския процес при тяхното създаване и реализиране, както и изготвянето на проектен бюджет.

Английски език

ECTS кредити: 5

Форма на оценяване: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

катедра "Публичноправни науки"

Правно-исторически факултет

Лектори: доц. д-р Дафина Костадинова, катедра „Германистика и романистика“, Филологически факултет

доц. д-р Иванка Сакарева, катедра „Германистика и романистика“, Филологически факултет

доц. д-р Яна Чанкова, катедра „Германистика и романистика“, Филологически факултет

Хорариум: 60 аз/90 сп

Статут на дисциплината: задължителна

Анотация:

Обучението се базира на интегративен подход, при който придобиването на нови за докторантите знания и умения е основано на развиването на четирите основни видове умения: четене, писане, слушане и говорене. Специален акцент се поставя върху изграждането на уменията за говорене и слушане, както и върху усвояването на основни принципи на изграждането на академичен текст на английски език, както и на уменията за изготвяне на презентации, автобиография, абстракт и статия на английски език.

Общо учение за държавата

ECTS кредити: 4

Форма на оценяване: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

катедра "Публичноправни науки"

Правно-исторически факултет

Лектори: проф. д.н. Георги Близнашки,

катедра "Публичноправни науки",

Правно-исторически факултет

Хорариум: 45 аз/75 сп

Статут на дисциплината: избираема

Анотация:

Учебната дисциплина "Общо учение за държавата" запознава студентите с основните теории за възникване и оправдание на държавата. Представя обща характеристика на античния град-държава, на средновековната империя и на модерната държава като проследява еволюцията на идеите за държавата от класическата античност до началото на Новото време. Анализира принципите на взаимоотношенията между гражданското общество и политическата държава. Изследва конститутивните елементи на държавата – население, организирано като нация, публична власт и територия. Поставя акцент върху политико-гражданската концепция и етнико-културната концепция за нацията като извежда и съвременното понятие за нация. Разглежда суверенитета като основно качество на публичната власт, изяснявайки същността на националния и народния суверенитет. Проследява историческите предпоставки за възникването на теорията за учредителната власт на нацията и разграничението ѝ от учредените власти. Изяснява ценностния консенсус на обществото и държавата през различни исторически епохи. Анализира либералната правова държава, както и съвременната демократична, правова и социална държава. Представя функциите на модерната държава и изследва авторитарните и тоталитарни тенденции в нейното

развитие. Разглежда понятието за форма на държавата, както и видовете държавни форми. Проследява взаимовръзката както между държавата и правото, така и между държавата и международните отношения.

Избирателно право и избирателни системи

ECTS кредити: 4

Хорариум: 45 аз/75 сп

Форма на оценяване: изпит

Статут на дисциплината: избираема

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

катедра „Публичноправни науки“

Правно-исторически факултет

Лектор: гл. ас. д-р Весела Кирилова Мирчева,

катедра „Публичноправни науки“,

Правно-исторически факултет

Анотация:

Дисциплината изучава основните принципи на избирателното право, техният историко-правен генезис и механизми за прилагане. Изследват се основните разновидности на избирателните системи като способи за формиране на представителни органи, а именно – мажоритарна, пропорционална и смесена избирателна система. Разглеждат се различни техни модификации, основани на различни методики за определяне на изборните резултати и разпределяне на мандатите. Анализира се изборният процес като система от условия и процедури, свързани с подготовката и произвеждането на изборите. Представя се и кратък анализ на българското избирателно законодателство като се открояват нормативните и практическите проблеми на изборния процес.

Парламентарно право

ECTS кредити: 4

Хорариум: 45 аз/75 сп

Форма на оценяване: изпит

Статут на дисциплината: избираема

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

катедра «Публичноправни науки»

Правно-исторически факултет

Лектор:

проф. д.н. Георги Близнашки,

катедра "Публичноправни науки",

Правно-исторически факултет

Анотация:

Парламентарното право представлява подотрасъл на Конституционното право, който изучава осъществяването на законодателната власт в Република България. Анализира се конституционно-правният статус на законодателния орган – Народното събрание, неговата организация и ред за дейност. Изучава се правното положение на народните представители, на парламентарните групи и парламентарните комисии. Детайлно се разглеждат функциите и правомощията на парламента, като се акцентира върху законодателната му дейност и приеманите от него актове. Изследва се предпарламентарния и парламентарния законодателен процес, както и техните фази.

Изучават се формите и средствата за парламентарен контрол, както и процедурите за тяхното осъществяване. Изследват се компетенциите на Народното събрание за изменение и допълнение на Конституцията, като в тази връзка се анализира и правният институт на Великото народно събрание.

Сравнително конституционно право

ECTS кредити: 4

Хорариум: 45 аз/75 сп

Форма на оценяване: изпит

Статут на дисциплината: избираема

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

катедра "Публичноправни науки"

Правно-исторически факултет

Лектори: доц. д-р Борислав Цеков,

катедра "Публичноправни науки",

Правно-исторически факултет

Анотация:

Учебната дисциплина "Сравнително конституционно право" има за *цел* да разкрие конституционното устройство на съвременните държави, да представи сравнителен преглед на правния статус на гражданина, на конституционните основи на организацията на държавната власт в съвременните държави, както и на конституционните модели на отношенията държава-религия в съвременните държави с различен социокултурен, политически и исторически генезис. В тази връзка се проследява историческият процес на възникване и развитие на конституциите и конституционализма в съвременния свят, както и на понятието за конституция и нейните специфични особености. Разкриват се конституционните принципи на икономическата и политическата система в съвременните държави. Анализират се основните права, свободи и задължения на гражданите в съвременното общество. Изследват се основните политически отношения, които възникват и се реализират при организацията и функционирането на публичната власт в съвременните държави, както и на понятието „форма на държавно управление“ и понятието „форма на държавно устройство“. Представят се конституирането, организацията и дейността на общонационалния представителен орган в съвременната държава – парламентът, конституционният статус на държавния глава в съвременните демокрации, правният институт на правителството в модерната държава, структурата и организацията на съдебната власт в съвременните държави. Изучават се конституционните модели на отношения между държавата и религията в съвременните държави, както и конституционните модели на въвеждане и прилагане на режима на извънредното положение. Изясняват се същността на конституционния контрол и основните модели за неговото осъществяване, както и ролята на индивидуалната конституционна жалба в съвременните държави.

Организация на правосъдието и правозащитните институции

ECTS кредити: 4

Хорариум: 45 аз/75 сп

Форма на оценяване: изпит

Статут на дисциплината: избираема

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

катедра "Публичноправни науки"

Правно-исторически факултет

Лектори: гл. ас. д-р Ралица Войнова,
катедра "Публичноправни науки",
Правно-исторически факултет

Анотация:

Учебната дисциплина „Организация на правосъдието и правозащитните институции“ има за цел да предостави знания за структурата и функционирането на правосъдието в Република България, за видовете правозащитни институции и субектите, осъществяващи правозащитна дейност на национално и наднационално ниво. В тази връзка докторантите се запознават в детайли с правната уредба на структурата и организацията на дейността на съдебната власт в България, както и с правния статут на институциите, чиято дейност е пряко или косвено свързана с осъществяването на правосъдието. Разглеждат се вътрешно-организационната структура и компетенцията на органите на съдебната власт – съд, прокуратура, следствие, както и на тясно свързани с тяхната дейност правни субекти – адвокатура, служба по вписванията, съдебни изпълнители, нотариат. Изяснява се разликата в правомощията на органите на съдебната власт и институциите, респ. субектите, упражняващи определени правозащитни функции. Представя се правозащитната дейност на няколко наднационални институции – Европейския съд по правата на човека, Съда на ЕС, Международния наказателен съд в Хага, Европейската прокуратура, Европейския омбудсман. Анализира се законодателната уредба, функциите и компетенциите на специализираните институции за защита на конкретни видове права в Република България – Комисията за защита от дискриминация, Комисията за защита на личните данни, Комисията за защита на потребителите, Комисията за защита на конкуренцията. Учебната дисциплина има фундаментално значение за специализираната юридическа подготовка на докторантите, чиято бъдеща професионална реализация е иманентно свързана с дейността на правосъдните и правозащитните институции.

Етика на научните изследвания

ECTS кредити: 4

Хорариум: 45 аз/75 сп

Форма на оценяване: изпит

Статут на дисциплината: избираема

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство:

катедра "Публичноправни науки"

Правно-исторически факултет

Лектори: доц. д-р Манол Станин,

катедра "Гражданскоправни науки",

Правно-исторически факултет

Анотация:

Учебната дисциплина разглежда етичните въпроси съобразно развитието на научноизследователската дейност в съвременното общество. Подчертава се значимостта на етичните правила в научните изследвания като се акцентира върху благоприятстването от страна на научните изследвания върху общественото развитие. Целта на обучението е докторантите да отчитат значимостта на етичните норми при осъществяване на научните изследвания, да анализират и изследват начини за разрешаване на практически проблеми чрез научни и етични средства. В хода на обучението се акцентира и върху етичните елементи в действащата национална и наднационална нормативна уредба.